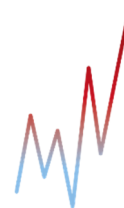

Klimatické finance: svět je potřebuje, Česko má na víc

Štěpánka Králíková

Obsah

Shrnutí	4
Doporučení	5
Úvod	6
1. Co jsou klimatické finance?	7
2. Klimatické finance vs. rozvojová spolupráce	8
3. Finanční mechanismy a fondy	10
4. Klimatické finance: svět a EU	12
5. Pozice České republiky ke klimatickým financím	13
6. Příklad dobré praxe: Německo jako odpovědný partner	15
Závěr	16

Shrnutí

Financování opatření v oblasti klimatu je ústředním prvkem pro dosažení nízkoemisního a klimaticky odolného rozvoje. Rozvojové země jsou dopady změny klimatu nejvíce postiženy a stabilní finanční podpora v souladu s Pařížskou dohodou je klíčová ke snížení emisí a realizaci projektů, které by jim pomohly odolávat probíhajícím změnám.

Mobilizace financí pro udržitelný rozvoj je hlavní výzvou pro splnění finančních cílů Pařížské dohody o změně klimatu a nástrojem implementace Cíle udržitelného rozvoje 13a Agendy 2030. Vedle finančních toků multilaterálních, regionálních a národních finančních rozvojových institucí je pro dosažení cílů důležitá užší spolupráce se soukromým sektorem a mobilizování soukromých financí.

Ratifikací Pařížské dohody se Česká republika zavázala k poskytování finanční podpory na klimatická opatření pro rozvojové země. Klimatické finance dosud vynakládané Českou republikou jsou ovšem nedostatečné a výše příspěvků v posledních letech navíc klesá. V současnosti probíhá první doplňování finančních zdrojů do Zeleného klimatického fondu – hlavního nástroje pro zvyšování odolnosti rozvojových zemí vůči dopadům změny klimatu – avšak česká vláda zatím nepředstavila žádný vlastní finanční plán. Takovýto přístup ČR není vzhledem k naléhavosti situace akceptovatelný a je potřeba jej přehodnotit.

Doporučení

Pro vládu České republiky:

- Navýšit český příspěvek do prvního doplňování Zeleného klimatického fondu. Příspěvek by měl být minimálně dvojnásobný oproti stávajícím 100 milionům korun.
- Zapracovat téma klimatických financí do Strategie zahraniční rozvojové spolupráce České republiky a Strategického rámce Česká republika 2030 a vypracovat plán postupného navyšování klimatických financí.
- Transparentně publikovat informace o klimatických financích na svých webových stránkách (např. po vzoru německého Ministerstva pro hospodářskou spolupráci a rozvoj).
- Vytvořit pobídky pro mobilizaci financování klimatických opatření ze soukromého sektoru.
- Vytvořit příznivé legislativně-investiční prostředí pro udržitelný rozvoj.
- Posílit spolupráci se systémem OSN prostřednictvím Climate Investment Platform, která se zaměřuje na zvyšování financování v oblasti klimatu a finanční inovace.
- Zintenzivnit spolupráci s Komisí a členskými státy EU při realizaci Kodexu pravidel EU, pokud jde o dělbu práce v oblasti rozvojové politiky ve vztahu k financování opatření v oblasti klimatu v rámci rozvojové politiky.
- Organizovat pravidelná setkání zástupců Evropské banky pro obnovu a rozvoj a českých firem a sdílet informace o možnostech uplatnění v projektech podpořených Zeleným klimatickým fondem v rámci konkrétních projektů.

Pro český finanční sektor:

- Rozšířit nástroje a finanční možnosti podporující nízkouhlíkové projekty
- Implementovat udržitelné investiční strategie, rozšiřování zelených finančních nástrojů.
Spolupracovat s Climate Finance Leadership Initiative.
- Aktivně vstupovat do partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPPs) se zaměřením na financování v oblasti klimatu.
- Odklonit investice z fosilního portfolia.

Úvod

Rok 2020 se blíží a je stále naléhavější otázkou, zda vyspělé země dodrží svůj slib **mobilizovat¹ ročně 100 miliard dolarů na financování opatření v oblasti klimatu**, ke kterému se společně zavázaly v Pařížské dohodě². Vzhledem k rozsahu a složitosti globálního finančního systému jsou tyto prostředky teoreticky k dispozici. Dostupné finance ovšem nejsou mobilizovány v dostatečné míře a rychlosti potřebné k dosažení Cílů udržitelného rozvoje (SDGs 2030) a cílů Pařížské dohody³. Podle posledních zpráv OECD je částka 100 miliard dolarů ročně dosažitelná za předpokladu, že společně usílí o poskytování veřejného financování opatření v oblasti klimatu bude zintenzivněno a zároveň se zvýší účinnost mobilizace soukromého financování⁴.

Je proto důležité, aby i vláda České republiky a český soukromý investiční sektor pochopily, jak lze tyto finanční prostředky mobilizovat a účelně vynakládat⁵. Financování opatření v oblasti klimatu se stalo také jedním z klíčových témat, která byla diskutována na konferenci smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (COP25) v Madridu v prosinci 2019⁶.

Tento policy paper si klade za cíl přiblížit problematiku klimatických financí širšímu publiku, a to včetně shrnutí existujících multilaterálních nástrojů a možností jejich využití. Zároveň vztahuje současný stav příslušných vyjednávání a procesů vůči České republice, kde se téma klimatických financí přes svoji závažnost dosud téměř nepromítá do strategických dokumentů a absenteje i v politických debatách.

¹ Tj. akumulovat finanční prostředky.

² Ustanovení 53 a 114. „Decision -/CP.21. Adoption of the Paris Agreement“, 2015, <https://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/10a01.pdf>.

³ OSN, „Roadmap for Financing the 2030 Agenda for Sustainable Development 2019–2021“, 2019, https://www.un.org/sustainabledevelopment/wp-content/uploads/2019/07/EXEC.SUM_SG-Roadmap-Financing-SDGs-July-2019.pdf.

⁴ OECD, „Climate Finance Provided and Mobilised by Developed Countries in 2013–17“, 2019, <https://doi.org/10.1787/39faf4a7-en>.

⁵ UNFCCC, „Climate Finance. The Big Picture. Introduction to Climate Finance“, 2019, <https://unfccc.int/topics/climate-finance/the-big-picture/introduction-to-climate-finance>.

⁶ UNFCCC, „COP25 Will Take Place in Madrid from 2 to 13 December 2019“, UN Climate Change. News, 2019, <https://unfccc.int/news/cop25-will-take-place-in-madrid-from-2-to-13-december-2019>.

1. Co jsou klimatické finance?

Financování klimatických opatření má svůj původ v Rámcové úmluvě Organizace spojených národů (OSN) o změně klimatu (angl. zkratka UNFCCC) z roku 1992, ve které se vyspělé země mj. zavázaly poskytovat finanční podporu rozvojovým zemím na boj proti změnám klimatu. Odpovědnost industrializovaných zemí lze odvodit ze zásady „znečišťovatel platí“, a dále podle principu „společné, ale diferencované odpovědnosti“, jelikož právě industrializace (historicky úzce spojená s hospodářským rozvojem) je považována za hlavní příčinu globálního oteplování⁷.

Financování opatření v oblasti klimatu je nezbytnou podmínkou k dosažení cílů Pařížské dohody o změně klimatu, včetně cíle omezit globální oteplování pod 2 °C oproti předindustriální úrovni a zároveň přesměrovat globální finanční toky a investice na nízkouhlíkový a udržitelný rozvoj. Podle článku 9 Pařížské dohody se smluvní strany rozvinutých zemí, mezi nimiž je i Česká republika, znovu zavazují k poskytnutí finančních prostředků na pomoc smluvním stranám rozvojových zemí. Další subjekty jsou navíc podporovány, aby zahájily či pokračovaly v poskytování finanční podpory dobrovolně. V rámci společného úsilí zajistit financování opatření v oblasti klimatu se vyspělé ekonomiky formálně dohodly na společné mobilizaci 100 miliard dolarů ročně do roku 2020 z veřejných a soukromých zdrojů s cílem reagovat na naléhavou potřebu zmírnění průběhu změny klimatu (mitigace) a na přizpůsobení se následkům změny klimatu v rozvojových zemích (adaptace)⁸. Financování opatření v oblasti klimatu se vztahuje na místní, národní a nadnárodní úroveň, stejně jako na mobilizaci soukromých investic vyspělých zemí, zdrojů mezivládních institucí pro rozvojové země a alternativních prostředků⁹.

Přestože většina vyspělých zemí přijala finanční závazky podporující rozvojové státy v boji se změnou klimatu, ne všechny státy tyto své závazky dodržují. Podle odhadů OECD v roce 2017 dosáhly finanční prostředky poskytnuté a mobilizované vyspělými zeměmi v rámci opatření v oblasti změny klimatu v rozvojových zemích 71,2 miliardy dolarů, což představuje 21,5% nárůst oproti roku 2016¹⁰. **Vzhledem k omezeným možnostem mnoha rozvojových zemí financovat opatření v oblasti klimatu z vlastních zdrojů hrají stabilní finanční toky podporující činnosti v souladu s Pařížskou dohodou pro rozvojové státy klíčovou roli na globální úrovni¹¹.**

⁷ OSN, „United Nations Framework Convention on Climate Change“, 1992, <https://unfccc.int/resource/docs/convkp/conveng.pdf>.

⁸ Ustanovení 53 a 114, „Decision -/CP.21. Adoption of the Paris Agreement“, 2015, <https://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/10a01.pdf>.

⁹ UNFCCC, „Climate Finance. The Big Picture. Introduction to Climate Finance“, 2019, <https://unfccc.int/topics/climate-finance/the-big-picture/introduction-to-climate-finance>.

¹⁰ OECD, „Climate Finance Provided and Mobilised by Developed Countries in 2013-17“, 2019, <https://doi.org/10.1787/39faf4a7-en>.

¹¹ Valéry Laramée de Tannenberg, „Wealthy Countries Still Failing on \$100 Billion Climate Finance Pledge“, Euractiv, 2019, <https://www.euractiv.com/section/climate-environment/news/wealthy-countries-still-failing-on-100-billion-climate-finance-pledge/>.

2. Klimatické finance vs. rozvojová spolupráce

Podle odhadu OSN je k dosažení Cílů udržitelného rozvoje potřeba ročně 5–7 bilionů dolarů do roku 2030. K dosažení této částky však každoročně chybí 2,5–3 bilionů dolarů¹². Pro porovnání, uhelný sektor je od podepsání Pařížské dohody poháněn investicemi přesahujícími dohromady 478 bilionů dolarů¹³.

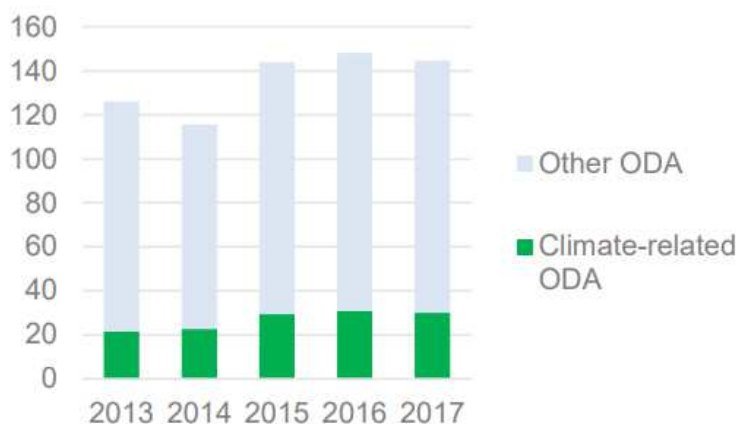
Graf 1: Celkové roční náklady potřebné k dosažení Cílů udržitelného rozvoje

Zdroj: Světová banka, 2018

Cíle v oblasti klimatu jsou nedílnou součástí udržitelného rozvoje. Většina mezinárodních finančních toků určených pro financování opatření v oblasti klimatu se zároveň překrývá s udržitelnými financemi v portfoliích rozvojové spolupráce. Podle OECD v roce 2017 celková oficiální rozvojová spolupráce dosáhla 141 miliard dolarů. Následující graf ukazuje, že financování oficiální zahraniční rozvojové spolupráce i podíl financování opatření v oblasti klimatu na oficiální zahraniční rozvojové spolupráci (ZRS) je od roku 2015 stabilní (přibližně 20 %) ¹⁴.

Graf 2: Podíl financování souvisejících s klimatem na oficiální zahraniční rozvojové spolupráci (ZRS, angl. ODA), miliardy dolarů

Zdroj: OECD, 2019

Mezi klíčové sektory ZRS se řadí sociální sektory (zdraví, vzdělávání, obyvatelstvo a reprodukční zdraví, vláda a občanská společnost) a sektory související s klimatem

¹² OSN, „Roadmap for Financing the 2030 Agenda for Sustainable Development 2019–2021“, 2019, https://www.un.org/sustainabledevelopment/wp-content/uploads/2019/07/EXEC.SUM_SG-Roadmap-Financing-SDGs-July-2019.pdf.

¹³ Výzkum zveřejněn na COP 24: Urgewald, BankTrack and 26 NGO partners., „New Research Reveals the Banks and Investors Financing the Expansion of the Global Coal Plant Fleet“, 2018, <https://urgewald.org/publikationen>.

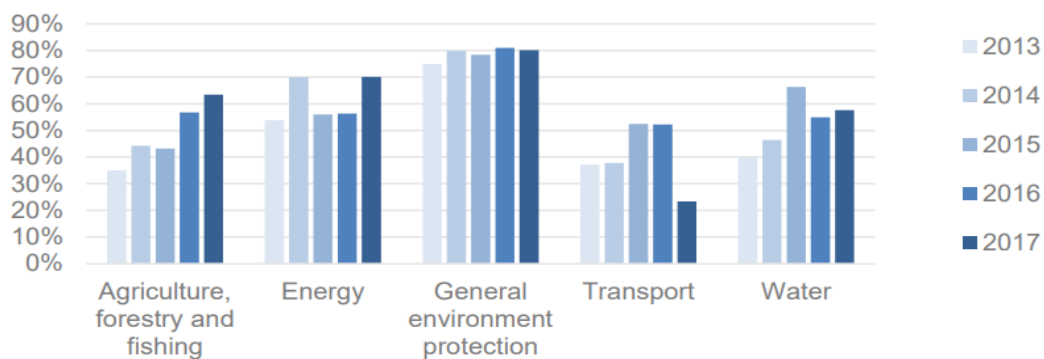
¹⁴ OECD, „Climate Finance Provided and Mobilised by Developed Countries in 2013–17“, 2019, <https://doi.org/10.1787/39faf4a7-en>.

(energetika, zemědělství, lesnictví a rybolov, voda a hygiena, ochrana životního prostředí, doprava). Graf 3 znázorňuje zvyšující se podíl finančních závazků souvisejících s klimatem v odvětvích ochrany životního prostředí a vody, a narůstající podíl v oblasti zemědělství, lesnictví a rybolovu a vody.

Graf 3: ZRS: Financování opatření v oblasti klimatu v klíčových odvětvích ZRS souvisejících s klimatem

Zdroj: OECD, 2019

3. Finanční mechanismy a fondy

Globální architektura financování opatření v oblasti klimatu zahrnuje širokou škálu mechanismů sestavených z různých nástrojů a mnohostranných kanálů¹⁵. Klíčový je zde zejména finanční mechanismus UNFCCC a mimo něj dvoustranné a regionální iniciativy a mobilizace soukromých financí. Smluvní strany rozvojových zemí zřizují také národní fondy pro změnu klimatu¹⁶.

3.1 Mezinárodní veřejné financování opatření v oblasti klimatu

Veřejné finance zahrnují fondy pro změnu klimatu a finanční instituce pro rozvoj (angl. development finance institutions, DFI). Dále se do nich počítají finanční prostředky přímo poskytnuté vládami a jejich agenturami.

Fondy pod záštitou UNFCCC

- Zelený klimatický fond (angl. Green Climate Fund, GCF) je hlavním globálním finančním nástrojem v rámci politiky OSN pro financování opatření v oblasti klimatu. Tento fond byl speciálně navržen tak, aby poskytoval přímý přístup rozvojových zemí k financím podporujícím nízkoemisní a klimaticky odolný rozvoj. Zelený klimatický fond představuje největší nástroj s rozpočtem 10,3 miliardy USD (2014–2018). Tento fond financuje jak adaptační, tak mitigační projekty.
- Global Environmental Facility (GEF) je provozní jednotkou finančního mechanismu UNFCCC s rozpočtem 4,43 miliardy USD (2014–2018). Tento fond financuje mitigační projekty¹⁷.

Ostatní fondy

- Program OSN REDD (angl. Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation in Developing Countries) poskytuje finanční prostředky na snížení emisí z odlesňování a degradace lesů v rozvojových zemích¹⁸.
- Mnohostranné a investiční fondy pro změnu klimatu financované rozvojovými multilaterálními, regionálními a národními bankami hrají klíčovou roli při podpoře projektů na zmírňování a přizpůsobení se změnám klimatu. V roce 2017 dosáhlo financování opatření v oblasti klimatu z hlavních multilaterálních rozvojových bank 35,2 miliardy dolarů¹⁹.
- Národní a regionální fondy jednotlivých rozvinutých a rozvojových zemí, které jsou určené na boj s klimatickou změnou.

¹⁵ UNFCCC, „Climate Finance. The Big Picture. Introduction to Climate Finance“, 2019, <https://unfccc.int/topics/climate-finance/the-big-picture/introduction-to-climate-finance>.

¹⁶ Klimatický fond Update, „Global Climate Finance Architecture“, 2019, <https://climatefundsupdate.org/about-climate-finance/global-climate-finance-architecture/>.

¹⁷ UNFCCC, „Climate Finance. The Big Picture. Introduction to Climate Finance“, 2019, <https://unfccc.int/topics/climate-finance/the-big-picture/introduction-to-climate-finance>.

¹⁸ OSN, „UN-REDD Program“, <https://www.un-redd.org/>.

¹⁹ Světová Banka, „Climate Finance | CAPE“, <https://www.cape4financeministry.org/focus-area/climate-finance>.

3.2 Vládní nástroje k mobilizaci soukromého financování

- Uhlíkové trhy (zejména prostřednictvím uhlíkové daně nebo emisních povolenek).
- Podpora veřejných institucí využívat zelené dluhopisy (zejména poskytování pokynů, samotné vydávání zelených dluhopisů, propagace mezinárodních investic do místních zelených dluhopisů).
- Analýza environmentálních rizik – vládní podpora obchodních praktik, které jsou vůči těmto rizikům pozornější.
- Partnerství veřejného a soukromého sektoru (public-private partnership, PPP) – posílení soukromých investic do ekologických projektů a snížení rizik.
- Nástroje sdílení rizik – vládní podpora šíření nástrojů jako je například pojištění proti dopadům změny klimatu.
- Zelené bankovníctví – vládní podpora zeleného bankovníctví, které má environmentální přínosy na domácí nebo globální úrovni, například skrze vydávání pokynů podporujících soukromý sektor při přechodu na zelenější investice²⁰.

3.3 Soukromé financování klimatických opatření

Soukromé financování opatření v oblasti klimatu je poskytováno celou řadou soukromých a veřejných subjektů a skrze různé kanály, přičemž rozsah, v jakém veřejné investice využívají soukromé investice, je předmětem diskuse. Zdrojem soukromého financování jsou úspory jednotlivců a podniků (fyzických a právnických osob). Tyto úspory jsou obecně spravovány a investovány zprostředkovateli, jako jsou banky, penzijní fondy a společnosti zabývající se správou portfolií. Institucionální investoři, jako například penzijní fondy, pojišťovny nebo státní investiční fondy, často používají sdružené investiční nástroje k investování jménem svých příjemců. Tyto fondy představují hlavní podíl institucionálních investic a jsou tak obzvláště důležité při poskytování finančních prostředků pro financování opatření v oblasti klimatu. Primárním motivem tohoto soukromého financování je realizovat návratnost přizpůsobenou riziku – čím větší je riziko nebo vnímání tohoto rizika, kterému je investice vystavena, tím větší jsou očekávané výnosy poskytovatelům těchto fondů²¹. Zelený klimatický fond též umožňuje zvláštní možnost financování pro zahájení soukromých iniciativ v oblasti klimatu²².

²⁰ Světová banka, „Climate Finance | CAPE“, <https://www.cape4financeministry.org/focus-area/climate-finance>.

²¹ UNEP, „Demystifying Private Climate Finance“, 2014, <https://www.unepfi.org/fileadmin/documents/DemystifyingPrivateClimateFinance.pdf>.

²² Německé klimatické finance, „Deutsche Klimafinanzierung“, 2019, <https://www.germanclimatefinance.de/overview-climate-finance/faqs-german-climate-finance/>.

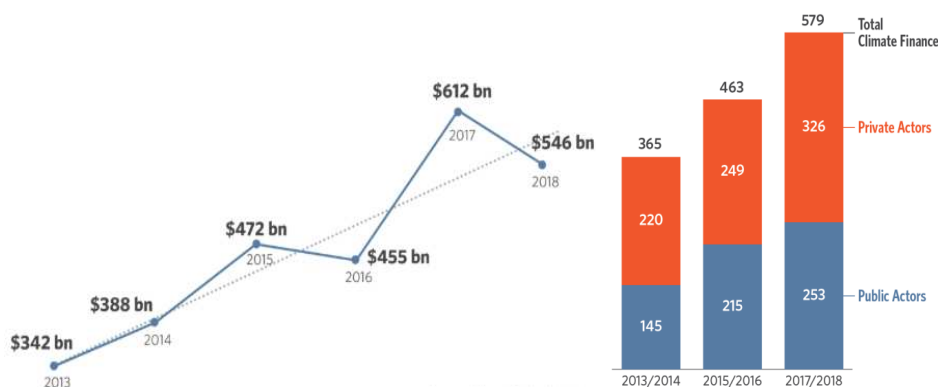

4. Klimatické finance: svět a EU

Podle posledních odhadů OECD dosahují rozvinuté země v oblasti financování změny klimatu pokroku. V období monitorovaných let 2013 až 2018 vykazují financování opatření v oblasti klimatu vzestupný trend (částečně způsobený dostupností nových údajů), ale zároveň i meziroční variabilitu. V roce 2017 dosáhlo financování opatření v oblasti klimatu maxima 612 miliard dolarů. Tento nárůst byl způsoben zejména navýšením kapacity a energetické účinnosti obnovitelných zdrojů v Číně, USA a Indii a větším počtem veřejných závazků. Využívání půdy a Globální zpomalení hospodářského růstu, výrazné meziroční snížení nákladů na obnovitelné zdroje, regulační změny ve struktuře půjček ve východní Asii a Tichomoří vedly v roce 2018 k 11 % poklesu investic do veřejné nízkouhlíkové dopravy a do obnovitelných zdrojů energie²³. Tato nestabilita se může negativně odrazit ve vývoji a schvalování projektů týkajících se adaptace a zmírňujících aktivit.

V letech 2017/2018 vzrostlo financování opatření v oblasti klimatu z veřejných (18 % nárůst) i soukromých (31 % nárůst) zdrojů oproti období 2015/2016. Nefinanční podniky mobilizovaly v letech 2017/2018 průměrně 183 miliard dolarů, což se rovná 56 % soukromých toků, a jsou tak největším zdrojem soukromých klimatických investic²⁴.

Graf 4: Klimatické finance poskytované a mobilizované vyspělými zeměmi na opatření v oblasti klimatu (miliarda dolarů)

Zdroj: Climate Policy Initiative, 2019

EU a její členské státy jsou největším poskytovatelem veřejných klimatických financí na světě. Evropská komise poskytuje finance na opatření v oblasti klimatu v rámci vnější pomoci z rozpočtu EU a z evropských rozvojových fondů (angl. European Development Fund, EDF), které se realizuje hlavně prostřednictvím dvoustranných programů s partnerskými zeměmi a regionálními organizacemi.

Podle závazku Evropské komise by se EU a členské státy měly na globálním úsilí, mobilizovat ročně 100 miliard dolarů do roku 2020, podílet 29 až 38 % z celkové částky. EU alokovala 20 % svého celkového rozpočtu na období 2014–2020 na činnosti související s klimatem. V roce 2018 poskytly EU, členské státy a Evropská investiční banka společně 21,7 miliard eur oproti 20,4 miliard eur v roce 2017²⁵.

²³ Climate Policy Initiative, „Global Landscape of Climate Finance 2019“, 2019, <https://climatepolicyinitiative.org/wp-content/uploads/2019/11/GLCF-2019.pdf>.

²⁴ Climate Policy Initiative, „Global Climate Finance: An Updated View 2018“, 2018, <https://climatepolicyinitiative.org/wp-content/uploads/2018/11/Global-Climate-Finance-An-Updated-View-2018.pdf>.

²⁵ Evropská Komise, „International Climate Finance“, Climate Action, 2016, https://ec.europa.eu/clima/policies/international/finance_en.

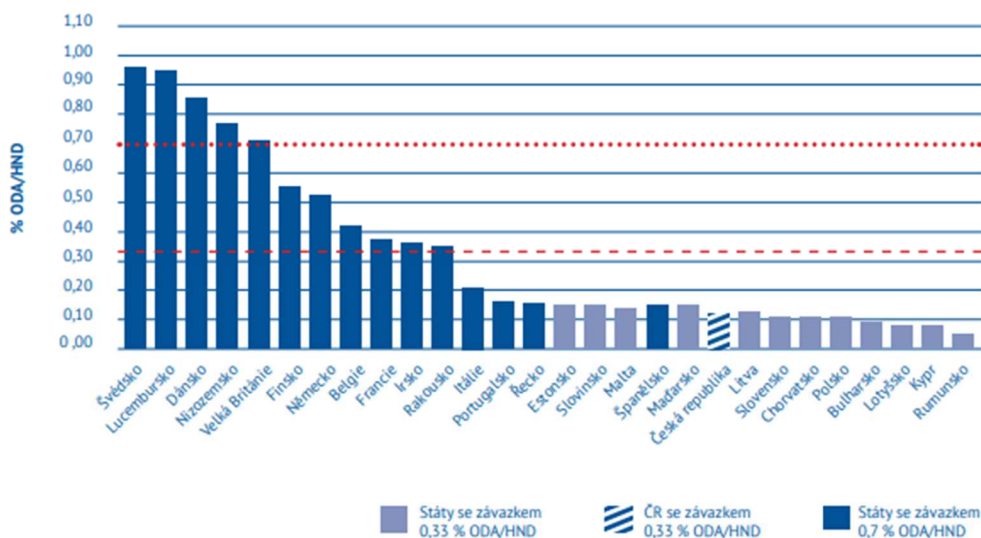

5. Pozice České republiky ke klimatickým financím

Téma klimatických financí v České republice spadá do agendy Ministerstva životního prostředí (MŽP). Zároveň je součástí Strategie zahraniční rozvojové spolupráce České republiky²⁶, která je agendou Ministerstva zahraničních věcí, a je klíčovým dokumentem při naplňování cílů rozvojové spolupráce. Tento dokument je koncipován v souladu s prioritami zahraniční politiky ČR a zároveň přispívá k naplňování Strategického rámce Česká republika 2030²⁷, který byl připraven Odborem udržitelného rozvoje Úřadu vlády a později přesunut pod MŽP. Oba dokumenty byly ovlivněny východisky a principy Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj a Pařížskou dohodou.

K silným stránkám české rozvojové politiky na globální úrovni patří formální existence institucionálního rámce pro koherenci politik pro udržitelný rozvoj. Dobré jméno České republiky dělá také systém zahraniční rozvojové spolupráce, dosahované výsledky v rozvojové a transformační spolupráci a zapojení do činnosti mezinárodních organizací. České republice však chybí strategie a konkrétní plán jak dosáhnout cíle 0,33 % hrubého národního důchodu (HND) pro ZRS do roku 2030 k němuž se Česká republika a další členské země EU zavázaly v rámci Třetí konference OSN o financování rozvoje²⁸ (viz Graf 5).

Graf 5: Objem rozvojové pomoci členských států EU v roce 2015 v poměru k HND (%)

Zdroj: FoRS, 2017

²⁶ MZV ČR, „Strategie zahraniční rozvojové spolupráce České republiky 2018–2030“, 2017, https://www.mzv.cz/file/2583329/strategie_mzv_2017_A4_09.pdf.

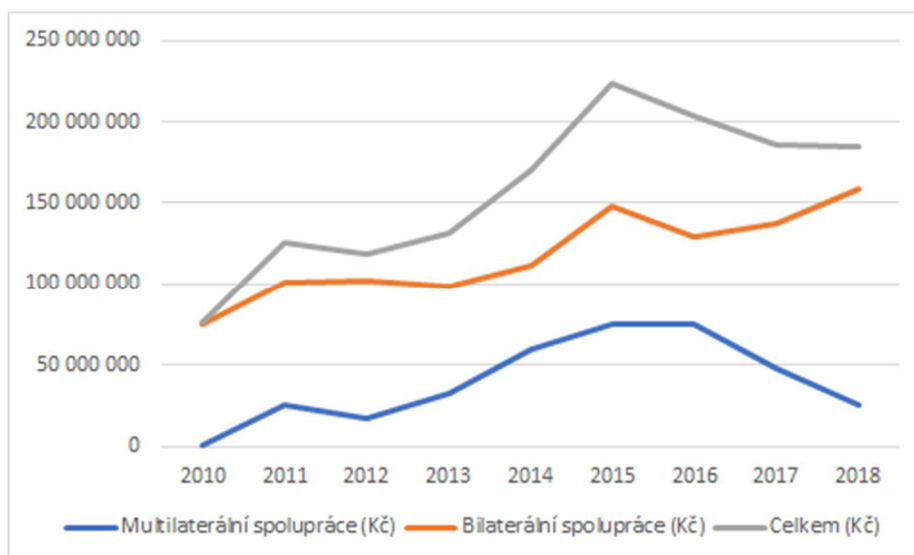
²⁷ Úřad vlády České republiky, „Strategický Rámec Česká republika 2030“, 2017, <https://www.cr2030.cz/strategie/dokumenty-ke-stazeni/>.

²⁸ CONCORD Evropa, „AIDWATCH 2019 - Leaving No One behind: Time for Implementation“, 2019, https://concordeurope.org/wp-content/uploads/2019/11/CONCORD_AidWatch_Report_2019_web.pdf.

Na klimatické finance přispívá Česká republika přibližně jednou desetinou průměru zemí EU (0,004 % HDP oproti evropskému průměru 0,042 %)²⁹. Výše finančních prostředků poskytovaných Českou republikou na zvládnání dopadů změn klimatu a snižování emisí v rozvojových státech se mezi lety 2010 až 2018 pohybovala v rozmezí 75 až 223 milionů korun ročně (viz Graf 6). Výše příspěvků od roku 2016 ovšem klesá, a to i přes to, že poskytování klimatické finanční podpory pro rozvojové země patří mezi závazky, k nimž se Česká republika zavázala ratifikací Pařížské dohody.

Graf 6: Přehled klimatických financí poskytnutých ČR rozvojovým zemím, 2010–2018

Zdroj: Autorka na základě dat FoRS – České fórum pro rozvojovou spolupráci

Podle údajů Zeleného klimatického fondu se Česká republika v roce 2014 zavázala přispět částkou 100 milionů Kč. Závazky příspěvku do Zeleného klimatického fondu byly obnoveny a nově potvrzeny v říjnu 2019. Dvacet sedm zemí se tak opakovaně zavázalo doplnit Zelený klimatický fond o ekvivalent 9,78 miliard dolarů na další čtyři roky. Zatímco téměř polovina z nich své závazky alespoň zdvojnásobila, Česká republika žádný finanční plán pro Zelený klimatický fond nepředstavila³⁰. Tento fond bude i nadále přijímat příspěvky v příštích čtyřech letech.

V průběhu klimatického summitu OSN v září 2019 byli představitelé států vyzváni, aby podložili plány na dosažení klimatické neutrality do roku 2050 a konkrétní klimatické závazky. Představitelé států jako Indie nebo Čína například navrhovali možnost zřízení mezinárodního fondu na boj s klimatem, ze kterého by čerpaly rozvojové země. Na takový návrh ovšem český premiér Andrej Babiš reagoval odmítavě. Dále novinářům sdělil: „Nevidím důvod, proč bychom přispívali. My budeme potřebovat desítky, možná stovky miliard, abychom řešili klimatické změny u nás. Musíme transformovat energetiku, investovat do jádra, vysadit až 18 miliard (sic) stromků, zadržovat vodu v krajině³¹.”

²⁹ Zelený klimatický fond, „Eighth Report of the Green Climate Fund to the Conference of the Parties to the United Nations Framework Convention on Climate Change“, 2019, https://www.greenclimate.fund/documents/20182/1674504/GCF_B.23_10_-_Eighth_Report_of_the_Green_Climate_Fund_to_the_Conference_of_the_Parties_to_the_United_Nations_Framework_Convention_on_Climate_Change.pdf/3a253685-3375-563e-00e5-88fce8ef2dd1.

³⁰ Zelený klimatický fond, „First Replenishment of the Green Climate Fund“, 2019, https://www.greenclimate.fund/documents/20182/24868/First_replenishment_of_the_Green_Climate_Fund_Summary_pledge_table.pdf/96ea94f9-d8f7-1ce1-198c-3f7fe1f47c30.

³¹ Ekolist, „Česko podle Babiše dodržuje klimatické závazky, ostatní ale ne“, 2019, <https://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/cesko-podle-babise-dodrzuje-klimaticke-zavazky-ostatni-ale-ne>.

6. Příklad dobré praxe: Německo jako odpovědný partner

Jasná cesta, jak do konce desetiletí zvýšit podporu k cíli 100 miliard dolarů neexistuje – což je problém vzhledem k tomu, že vyspělé země mají historii nesplnění slibů pomoci. Jedním z důležitých kroků je navyšování příspěvků na financování opatření v oblasti klimatu, přičemž Německo jde ostatním zemím příkladem.

Německo v posledních letech výrazně zvyšuje klimatické finance a má plán na financování opatření v oblasti klimatu. Podíl Německa na stomiliardovém závazku je obecně považován za deset procent na základě relativní ekonomické výkonnosti země³². Podle slov kancléřky Angely Merkelové Německo zdvojnásobí financování opatření v oblasti klimatu na 4 miliardy eur do roku 2020. V současnosti 80 až 90 % ročního německého financování klimatu pochází z rozpočtu Ministerstva pro hospodářskou spolupráci a rozvoj. Spolková republika dále přispívá prostřednictvím veřejných půjček a mobilizace soukromých zdrojů, zejména prostřednictvím úvěrových příležitostí pro místní (rozvojové) banky a investic do strukturovaných fondů a partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP)³³.

---

³² Heinrich-Böll-Nadace, „Deutsche Klimafinanzierung. Der Deutsche Beitrag Zur Internationalen Klimafinanzierung“, 2019, <https://www.germanclimatefinance.de/overview-climate-finance/faqs-german-climate-finance/>.

³³ Německé klimatické finance, „Deutsche Klimafinanzierung“, 2019, <http://www.bmz.de/en/issues/klimaschutz/climate-finance/index.html>.

Závěr

Pomoc rozvojovým a rozvíjejícím se ekonomikám spojená s financováním zmírňujících a adaptačních opatření je důležitým prvkem k dosažení nízkouhlíkového a klimaticky odolného rozvoje, ke kterému se zavázaly smluvní strany Pařížské dohody včetně České republiky. Česká republika ovšem zdaleka neplní svůj mezinárodní závazek poskytovat 0,33 % HND na rozvojovou pomoc, vláda nepředstavila finanční plán pro doplňování finančních zdrojů do Zeleného klimatického fondu a není zjevné, jak má v úmyslu mobilizovat soukromé a veřejné klimatické finance v následujících letech.

Pro dosažení globálních Cílů udržitelného rozvoje a v oblasti klimatu je zásadním morálním imperativem a povinností České republiky, aby podobně jako další vyspělé země ukázala větší ambice a odhodlání dlouhodobě poskytovat adekvátní finanční prostředky v rámci mezinárodní rozvojové spolupráce a financování opatření v oblasti klimatu. Vedle veřejných prostředků toto musí zahrnovat také finance ze soukromých zdrojů. Téma klimatických financí je potřeba propsat do strategických dokumentů včetně Strategie zahraniční rozvojové spolupráce ČR, veřejně informovat o souvisejících aktivitách ČR, podílet se na souvisejících aktivitách na evropské úrovni a vytvářet příznivé prostředí pro mobilizaci klimatických financí ze soukromého sektoru.

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

+420 224 813 460

www.amo.cz

info@amo.cz

Žitná 608/27, 110 00 Praha 1

www.facebook.com/AMO.cz

www.twitter.com/amo_cz

www.linkedin.com/company/amocz

www.youtube.com/AMOCz

Štěpánka Králíková

Štěpánka Králíková je analytičkou Výzkumného centra AMO. Zabývá se tématy spojenými s financováním změny klimatu a udržitelného rozvoje, zároveň sleduje dění ve státech MENA. Absolvovala bakalářské studium na Univerzitě v Curychu, obor Bankovníctví a finančnictví. Následně vystudovala „Master in Development Practice“ na Trinity College v Dublinu. Mimo to absolvovala studijní a pracovní stáže v Kodani, Dublinu a v Jaktartě. V současnosti je na stáži s German Corporation for International Cooperation (GIZ) GmbH v Tunisu.

stepanka.kralikova@amo.cz

Policy paper vznikl v rámci projektu „Změna klimatických politik“, podpořeného European Climate Foundation. Cílem projektu je posílit analytickou základnu pro tvorbu klimatických politik v ČR. Jeho páteří se stalo vybudování expertního klimatického týmu AMO, který bude do stále nepřítelů otevřené české debaty vnášet nová témata a úhly pohledu, včetně takových, ke kterým můžeme získat inspiraci v zahraničí. AMO bude usilovat o maximální dopad skrze propojení s dalšími běžícími projekty, např. v oblasti energetiky.

Peer review: Tomáš Jungwirth (AMO)